

'Russlandversteher' vind je in Duitsland overal

[Achtergrond](#) - 31 maart 2015 - Auteur: Wouter Meijer

Gerard Schröder is een goede vriend van president Vladimir Poetin en verdedigt diens beleid al jaren. Nu de spanning tussen Rusland en het Westen groot is, wekt dat extra irritatie in Duitsland. Maar de oud-bondskanselier is lang niet de enige *Putinversteher*.

In de Spiegel van deze week staat een uitgebreid [interview](#) met Schröder over Otto von Bismarck, die dit jaar 200 jaar geleden is geboren. Maar Schröder krijgt ook vragen over zijn verhouding tot Poetin en Rusland en zegt onder andere dat hij “geen kennis” heeft over de Russische steun aan de separatisten in Oost-Oekraïne.

Het beleid van zijn opvolgster Angela Merkel is verkeerd volgens Schröder. Isolatie van Rusland en uitsluiting van de G8 is niet verstandig: “Juist in een crisis zijn gesprekken dringend noodzakelijk”. Nu is Merkel van de Westerse leiders juist degene die het meest met Poetin telefoneert, maar Schröder vindt dat het Westen niet begrijpt dat Rusland zich bedreigd en omsingeld voelt en dus weinig anders kan dan zich “verdedigen”.

Schröder is een *Russlandversteher*. Hij is daar zelf ook trots op, zei hij op een congres in oktober met Duitse en Russische ondernemers. *Russlandversteher* worden soms ook *Putinversteher* genoemd en je komt ze overal tegen: onder politici, historici, ondernemers en journalisten. Ze concentreren zich rond een aantal instellingen die de contacten tussen Duitsland en Rusland onderhouden.

Dialogoog

Zo is er het Duits-Russische Forum. De voorzitter was tot vorig jaar Ernst-Jörg von Studnitz, voormalig Duits ambassadeur in Moskou. In een interview met de *Süddeutsche Zeitung* zegt hij deze week dat het woord *Putinversteher* op een misverstand berust: er is een verschil tussen iets begrijpen en ergens begrip voor tonen. Hij was tot vorig jaar ook actief in de Petersburger Dialog, een overlegorgaan dat ooit door Schröder en Poetin werd opgericht, maar intussen veel minder steun van de Duitse politiek krijgt. In oktober werd de dialogoog vanwege het Krimconflict [afgezegd](#).

Op de vraag of het Westen de Russische agressie dan zomaar moet accepteren,

antwoordt Von Studnitz: "Nee. Maar ik heb de afgelopen decennia geleerd, dat er soms problemen zijn die je binnen afzienbare tijd niet op kunt lossen. Je moet er zo mee omgaan dat er geen actief conflict uit voortkomt." ([Lees het interview in de Süddeutsche Zeitung](#), betaalde link)

Annexatie legaliseren

De huidige voorzitter van het Duits-Russische Forum is Matthias Platzeck, oud-voorzitter van de SPD. Hij raakte in november [in opspraak](#) door te zeggen dat de annexatie van de Krim gelegaliseerd moet worden. Verder naar links is het aantal *Russlandversteher* nog groter: veel politici van Die Linke tonen begrip voor Moskou en zien in het beleid van bondskanselier Merkel sowieso de lange hand van Washington.

Oud-ARD-correspondent Krone-Schmalz noemt de Russische bezetting van de Krim "noodweer"

Gabriele Krone-Schmalz wilde haar nieuwe boek over Rusland eigenlijk 'Ich bin ein Russlandversteher und das ist auch gut so' noemen, maar het is nu 'Russland verstehen' geworden. Krone-Schmalz was correspondent in Moskou voor de ARD en treedt de laatste tijd vaak op in talkshows, waar ze de pro-Russische rol inneemt. In het boek, dat in februari verscheen, noemt ze de Russische bezetting van de Krim "noodweer". Ze verwijt haar collega-journalisten een eenzijdige blik, maar volgens een [recensie in de Tagesspiegel](#) is ze zelf net zo eenzijdig, alleen van de andere kant.

Kloof

Er openbaart zich een kloof tussen de Duitse politiek en de media aan de ene, en de bevolking aan de andere kant. Want zoals Wierd Duk in zijn boek '[Angela Merkel. Koningin van Europa](#)' schrijft, zijn veel Duitsers het wel met de *Russlandversteher* en *Putinversteher* eens. Duk sprak hierover ook met Alexander Rahr, adviseur van het Russische staatsbedrijf Gazprom en al jaren bekend met Poetin. Volgens Rahr is het vertrouwen weg, omdat de Russen er genoeg van hebben dat het Westen hen steeds de les wil lezen.

Wat drijft deze Poetinfluisteraars? Historicus Gerd Koenen legde dat in [Die Zeit](#) onlangs goed uit. Het is ten eerste de angst voor oorlog die in Duitsland om begrippelijke redenen sterker leeft dan elders. Het Duitse pacifisme zorgde al tot afzijdigheid bij [militaire operaties in Irak en Libië](#), maar leidt ook tot grote weerzin om iets te doen dat Moskou misschien niet zou bevallen.

Veel Duitsers zijn het wel met de *Russlandversteher* eens

Boosaardiger is Koenens verwijt dat veel Duitsers nog steeds geloven in de verdeling van invloedssferen uit de tijd van het [Molotov-Ribbentrop-pact](#). Daarin spraken spraken nazi-Duitsland en Stalins Sovjet-Unie in 1939 een grens af tussen beide invloedssferen, alsof er toen geen Polen bestond en tegenwoordig geen Oekraïne bestaat.

Handel

En er zijn natuurlijk economische belangen. Duitsland exporteerde in 2013 nog voor ruim 36 miljard euro naar Rusland, vorig jaar was dat, door de Westerse sancties tegen Rusland, al met 18 procent gedaald. Een gevoelige klap voor machinebouwers en autofabrikanen, de grootste exporteurs. Er kwam ook van ondernemers veel kritiek op de harde lijn tegen Rusland, maar dan meer uit eigenbelang dan uit begrip voor de gevoelens van Poetin.

Russlandversteher zijn dus mensen die proberen het conflict vanuit Russisch oogpunt te begrijpen, en dat lukt ze vaak aardig. Het belangrijkste verwijt dat hen te maken valt, is dat ze hun contacten niet gebruiken om bij Rusland aan te dringen op democratie en mensenrechten en het respecteren van het internationale recht. De vraag is of dat uiteindelijk tot steeds meer dictatuur en agressie van Moskou zal leiden, of dat het openhouden van de contacten een vreedzame oplossing van het conflict in Oekraïne bevordert. Dat zal de tijd leren.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/11000/russlandversteher-vind-je-in-duitsland-overal>